

**'Lestips voor kinderrechteneducatie
bij theatervoorstelling 'Gek van Liefde'**

De Maan

Minderbroedersgang 1 & 3

2800 Mechelen

contact@DEMAAN.be

015 200 200

VORMEN vzw

Patriottenstraat 27

2600 Antwerpen

mensenrechteneducatie @vormen.org

032938215

www.vormen.org

“ Het jongetje is zichzelf niet meer omdat hij zich stort in de zoete en gruwelijke draaikolk van de liefde. Ken je dat? Dat de liefde sterker is dan jezelf? Zot word je ervan. De jongen voelt zich alleen en speelt niet met andere kinderen. Wanneer zijn moeder hem hierover aanspreekt, zegt hij: "Ik heb het meest geravot van iedereen." Dan is zijn mama blij en geeft ze hem een kus. Dan kan hij weer opgelucht adem halen. "Nu kan ik in mijn bed gaan liggen zonder de hele tijd bang te hoeven zijn dat mijn mama naar mijn kamer komt om te zien of ik slaap." Een hopeloos verliefd jongetje levert een tragische en psychologische strijd tot hij echt ziek wordt van liefde.

‘Gek van Liefde’ is een aangrijpend verhaal dat je doet happen naar adem. Kinderen worden vaak tot over hun oren verliefd op hun mama, de sportcoach, de meester, een zangeres of op een onbereikbare voetbalheld. En "die" verliefdheid is vanzelfsprekend niet wederzijds...

Werd jij al ooit verliefd?

Echt verliefd?

Super, tot over je oren, stijg op naar de hemel verliefd?

Wat een fijn gevoel. Wat heerlijk!?

Tot je merkt dat je er ziek van wordt, ziek en gek en waanzinnig ...

Dat het je leven bepaalt en je niet meer functioneert

Vormen vzw ontwikkelde deze werkvormen bij de voorstelling “Gek van Liefde”.
Met steun van de Vlaamse Overheid.

INHOUDSTAFEL

1	Inleiding	5
2	Kennismaking met de kinderrechten	5
	2.1. Inleidingsspel "Ik ook"	5
	2.2. Inleidend gesprek	6
	2.3. Schattenjacht	6
3.	Spelen vanuit kinderrechten	7
	3.1. Gevoelensgroepjes	7
	3.2. Kruip er in!	8
	3.3. Een stap vooruit	9
	3.4. Wat voel ik?	9
4.	Een waaier aan rechten	10
	4.1. Maak een dagboek	10
	4.2. Ijzere mannetjes	11
	4.3. Dingen willen zeggen maar niet durven zeggen	11
5	Achtergrondinformatie bij de rechten van kinderen	12
	5.1. Een overzicht van de kinderrechten (tekeningen VORMENvzw)	12
	5.2. Achtergrondinformatie bij de verschillende kinderrechten	12
6	Wie zijn de mensen die alles voor u doen?	13
7	Bijlagen	14
	7.1 Kinderrechtenkaartjes	14
	7.2. Een stap vooruit	15
	7.3. Spelsituaties	16
	7.4. Emotiekaarten	17
8	Persbericht	18
9	GEK van Liefde	20

1. Inleiding

In 1989 keurde de VN Het Internationaal verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) goed. Sindsdien is dit verdrag door bijna alle landen in de wereld officieel bekrachtigd. Het vormt een zeer belangrijke mijlpaal in de geschiedenis van de rechten van kinderen.

Met dit educatief pakket willen wij kinderen, vertrekkend vanuit de theatervoorstelling "Gek van Liefde", laten kennismaken met enkele van deze kinderrechten.

Het verdrag omvat in het totaal 54 artikels. Vanuit didactisch- pedagogisch standpunt is het eenvoudiger om met een beperkter aantal rechten te werken. Om die reden werkt VORMENvzw in al haar educatieve materialen met een samenvatting van 17 kinderrechten waarin alle verschillende rechten aan bod komen. Achteraan in dit pakket geven we een overzicht van de 17 rechten die op het einde van de lagere school kunnen gekend zijn. We verwijzen telkens naar de betrokken artikels van het verdrag .

Bij elk recht geven we ook de kinderrechttekening van VORMENvzw.

Te downloaden via <http://vormen.org/educatie/illustraties.html>

2. Kennismaking met de kinderrechten

2.1. . Inleidingsspel: Ik ook.

Vorm een cirkel, waarbij iedereen op een stoel zit.

- Vraag iedereen om aan een eigenschap te denken, die ze uniek wanen, en die ze niet delen met iemand anders uit de groep.
- Kies één persoon om te beginnen. Hij of zij vertelt wat haar unieke eigenschap is, bijvoorbeeld : "Ik ben al drie keer naar Turkije geweest".
- Als niemand anders de eigenschap deelt, dan is het aan de volgende persoon om zijn of haar karakteristiek mee te delen.
- Als de eigenschap wel op iemand anders van toepassing is dan moet deze rechtspringen, "ik ook" roepen en bij de persoon die de eigenschap aankondigde op schoot gaan zitten. Als meerdere mensen dit kenmerk gemeen hebben gaan ze allemaal op elkaars schoot zitten, bovenop de eerste persoon. Daarna gaan ze allemaal terug op hun plaats zitten en moet de speler opnieuw proberen een kenmerk te verzinnen dat alleen op hem of haar slaat. Als hij/ zij hierin slaagt, gaat het spel verder met de volgende persoon uit de cirkel.
- De eerste ronde eindigt als iedereen iets kon verzinnen dat hem of haar van de anderen onderscheidt.
- Nu begint de tweede ronde. Leg uit dat deze ronde bedoeld is om eigenschappen te zoeken die de groep gemeenschappelijk heeft.
- Neem één stoel weg en vraag iemand om in het midden van de cirkel te komen staan. Die persoon moet iets verzinnen dat hij of zij gemeen heeft met de rest van de groep. Vraag hem om het luidop te zeggen, bijvoorbeeld "Ik hou van muziek".
- Al diegenen voor wie dit ook geldt moeten rechtstaan en naar een andere stoel lopen, terwijl ze roepen "Ik ook". De persoon die in het midden stond moet ook een stoel proberen te vinden. Iemand anders zal nu in het midden van de cirkel staan.

Verslag en evaluatie

Praat over het spel en over hoe de deelnemers zich voelden, vraag dan:

- Wat was het gemakkelijkst om vinden, eigenschappen die iedereen deelt, of unieke eigenschappen?
- Wanneer vinden we het in het echte leven fijn om uniek en verschillend te zijn, en wanneer is het fijn om ons hetzelfde te weten als anderen?
- Denk na over de eigenschappen die je gekozen hebt: de dingen waardoor je je van de groep onderscheidde, heb je die misschien gemeenschappelijk met mensen uit andere

- groepen?
- De dingen die iedereen in deze groep gemeen had, gaan die op voor alle mensen in de wereld?

Indien er teveel lichamelijke eigenschappen zijn vermeld kan je vragen:
Wat betekent het dat we allemaal ogen hebben, of een hart, of een maag?

22 Inleidend gesprek over rechten en plichten:

Kunnen jullie zaken opnoemen die jullie mogen? (bv. tv kijken, naar school gaan,..)

Mogen sommige kinderen andere dingen dan anderen?

Zijn er dingen die jullie allemaal mogen?

Zijn er ook dingen die jullie niet mogen?

Kinderen hebben een heleboel rechten, één ervan is het recht om te spelen.

Weten jullie waarop jullie nog recht hebben?

Zijn er ook dingen die jullie moeten?

Wat hebben jullie nodig om te kunnen leven?

Hebben jullie al deze dingen?

Hebben alle kinderen in de wereld deze zaken?

Wat vind jij van de rechten van het jongetje? Hoe gaat men er mee om? Hoe voelde hij zich?

23 Schattenjacht

Het jongetje houdt van Anna. Voor hem is ze zijn schat, zijn liefste, zijn alles. Hij wil alles voor haar doen. Alles om haar te houden.

Wij gaan op schattenjacht. Naar waar we recht op hebben. Welke rechten bestaan er? Hier leren we ze beter kennen.

Werkwijze

Je maakt een kopie van de kaartjes met rechten (bijlage 1) en verknipt ze.

Vóór de kinderen aankomen, verstop je elk kaartje op een verschillende plaats in het lokaal.

Wanneer de kinderen binnenkomen, leg je uit dat er papiertjes verstopt zijn met waardevolle dingen op. Vraag aan de kinderen om ernaar te zoeken. Wie een kaartje vindt, mag dat aan bord komen ophangen.

Wanneer er 5 rechten gevonden zijn, geef je een signaal (met een fluitje, trom, bel of ander instrument). Iedereen verzamelt dan aan het bord om de gevonden schatten van naderbij te bestuderen. Elke vinder mag zijn/haar kaartje luidop voorlezen. Met enkele vragen kan je een kort gesprekje hierover uitlokken:

- Wat is dat, een recht?
- Wat betekent dit recht volgens jou? Probeer het eens in je eigen woorden uit te leggen.
- Kan je een voorbeeld geven van dit recht in je eigen leven?
- Kan je een voorbeeld geven van een situatie waarin dit recht niet wordt toegepast (een schending)?

Aanvullend geef je wat uitleg over het ontstaan en de bedoeling van het kinderrechtenverdrag. Toon het officiële verdrag en lees er een stukje uit voor.

Je laat de kinderen verder zoeken tot ze er nogmaals 5 verzameld hebben en je weer even stopt om deze reeks te bekijken.

Voor de laatste zoektocht kondig je aan dat er nog 7 schatten verborgen zijn. Waarover denken de kinderen dat die zouden gaan? Je noteert hun ideeën op bord.

Als de laatste rechten aan bord hangen, kan je die laten vergelijken met de eerdere ideeën van de kinderen die op bord geschreven zijn.

Variant

Je kan de kinderrechtentekeningen verstoppen i.p.v. de rechtenkaartjes en daarmee werken. Bij de bespreking kunnen de kaartjes van de rechten dan telkens bij de passende tekening gehangen worden (of omgekeerd).

Voor de oudere kinderen (vanaf 11 jaar) bestaat er het spel: Recht door de Wereld. (te downloaden via <http://www.vormen.org/RechtDoorDeWereld/index.htm>)

3. Spelen vanuit de kinderrechten

Het jongetje is ontzettend verliefd en houdt enorm veel van Anna. Het slurpt hem helemaal op. Hij stelt zich allerlei vragen over hoe hij zich voelt, wat er met hem aan de hand is. Hij heeft recht om dit te voelen, om dit te ervaren. Toch worden er een aantal van zijn rechten geschonden.

De volgende werkvorm heeft als belangrijkste doelstelling het empathisch vermogen van de leerlingen te verhogen.

3.1. Gevoelensgroepjes

De leerkracht verdeelt de leerlingen in gelijke groepjes. Ze schetst een aantal situaties. De leerlingen verdelen de rollen en spelen de situatie voor de klas.

Je kan de situatie sturen door hen de gevoelens mee te geven. Je kan hen ook vrij laten spelen vanuit hun eigen empathisch vermogen.

1.1. Situatie 1

Je moeder vindt dat je in de jeugdbeweging of bij een sportvereniging moet gaan.

Je bent blij: Dat lijkt je ontzettend tof. Je kan haast niet wachten om nieuwe vrienden te maken.

Je bent boos: Je moeder moet zich niet moeien met jouw leven. Je kan heus zelf wel beslissen welke hobby je neemt.

Je bent verdrietig: Dat zie je helemaal niet zitten. Je blijft veel liever thuis.

Je bent bang: O jee, ik durf dat niet. Wat moet ik zeggen? Ik ken er helemaal niemand.

1.2. Situatie 2

Je ouders beslissen dat je van school moet veranderen.

Je bent blij: Wat een uitdaging. Weer een mogelijkheid om nieuwe vrienden te maken. En met je oude vrienden blijf je zeker nog in contact.

Je bent boos: Wat denken je ouders wel? Dat is helemaal niet wat je wil!

Je bent verdrietig: Wat moet je doen? Je wil zo graag op je oude school blijven.

Je bent bang: Hoe gaat het daar zijn? Wat zullen ze zeggen en doen?

1.3. Situatie 3

Je merkt dat je ouders je brieven en computer controleren.

Je bent blij: Ze zijn bezorgd om jou. Ze willen duidelijk weten of alles goed met je is.

Je bent boos: Waar bemoeien ze zich mee? Je hebt recht op een privé-leven. Dit kunnen ze niet maken.

Je bent verdrietig: Ze schenden je vertrouwen. Waarom doen ze toch zoiets?

Je bent bang: Oei, vertrouwen ze je niet? En wat als ze alles van je lezen? Jouw geheimen wil je niet delen met je ouders.

1.4. Situatie 4

Je bent ernstig ziek en je voelt dat je ouders je niet de hele waarheid zeggen.

Je bent blij: Ze zijn bezorgd om je. Ze geven om jou en willen je beschermen tegen de waarheid.

Je bent boos: Ze nemen je niet serieus. Je vindt dat ze je de hele waarheid moeten zeggen.

Je bent verdrietig: Je kan hen niet vertrouwen. Je zou graag hebben dat ze eerlijk zijn tegen jou en toch doen ze het niet.

Je bent bang: Misschien verzwijgen ze wel alles omdat het echt heel ernstig is! Misschien gaat er wel iets verschrikkelijks met je gebeuren.

3.2. Kruip erin!

Het jongetje is zodanig verliefd op Anna dat het hem ziek maakt. Toch wil hij het niet laten merken aan zijn omgeving. Hij past zich aan. Om de anderen gerust te stellen. En ook omdat hij er niet over wil praten.

Het is mogelijk om aan anderen te zien hoe ze zich voelen. Hoe doe je dat?

Het lokaal is verdeeld in vier delen. Je kan dit doen door lijnen op de vloer te kleven, een denkbeeldige lijn aan te duiden ... In elke zone hang je de emotiebordjes op. (zie bijlage 4).

Blij
Bang
Boos
Verdrietig

De leerkracht schetst een aantal dagelijkse situaties. De opdracht is: Je wandelt door de klas (op het ritme van muziek, een trom, ...). Wanneer de leerkracht een teken geeft, stoppen de leerlingen en kijken ze in welke zone ze zich bevinden. Ze krijgen voldoende tijd om na te denken over de geschetste situatie. Dan reageren ze op de gegeven situatie volgens de emotie waarin ze zich (letterlijk) bevinden.

De bedoeling is dat ze zich inleven in verschillende gevoelens.

Mogelijke leidgevoelens:

- Je moeder leest je dagboek.
- Je leerkracht straft je zonder aanleiding.
- Je bent verliefd op een meisje/jongen uit je klas.
- Je bent verliefd op de juf/de meester.
- Je zit op een feestje.
- Je bent ziek en niemand zegt je wat er aan de hand is.

Mogelijk vragen ter nabespreking:

- Vanuit welke emotie reageer je?
- Waarom reageer je zo?
- Welke frustraties ervaar je?
- Waarom kan dit ook een goed gevoel zijn?
- Wat is je gelaatsuitdrukking bij die emotie?
- Wat doe je met je lichaamstaal?

- Hoe heb jij de opdracht uitgebreid?
- Welke gebeurtenissen zou jij toevoegen? Of voegde je in je hoofd al toe?
- Hoe zag de situatie er volgens jou uit?
- Hoe zou het verder kunnen aflopen?

Signalisatie:

- Welke signalen geef je wanneer je boos/blij/verdrietig/bang bent? (gezicht, lichaam, verbaal, non-verbaal)
- Hoe komt dit over bij de anderen? Wat denken ze als je zo reageert?

- Wat kan hun tegenreactie zijn?
- Hoe voel jij je dan?
- Hoe kan je signalen bijsturen, anders maken?

3.3. Een stap vooruit

Het jongetje lijkt niet uit zijn gevoel te geraken. Hij komt terecht in een spiraal die hem helemaal meetrekt. Hij heeft het moeilijk om zijn gevoelens te verwoorden. Misschien kan hij er zelf wel niets aan doen?

De leerlingen staan op een lange rij. Ze krijgen een briefje met een omschrijving van een personage. (zie bijlage 2)

Ze beluisteren de vragen/stellingen die de leerkracht zegt en reageren hierop vanuit hun personage.

Indien de uitspraak geldt/waar is voor hun personage, mogen ze een stap vooruit zetten. Indien de uitspraak niet voor hen van toepassing is, blijven ze staan waar ze stonden.

Nabespreking: De leerkracht bespreekt hoe de verschillende personages zich voelen.

- Welk personage is er het verst geraakt? (Vertel in welke levenssituatie jouw personage zich bevindt)
- Hoe komt dat ?
- Hoe voelde je je (als personage)? Was je blij, bang, boos of verdrietig?
- Welke rechten ontbreken bij de kinderen die geen stap vooruit konden zetten?

3.4. Wat voel ik?

Het jongetje kan niet altijd verwoorden wat hij voelt. Hij praat er ook met niemand over. Toch heeft hij recht op zijn gevoelens. Je gaat proberen om de leerlingen zich te laten inleven in de gevoelswereld van anderen.

Je geeft een aantal spelsituaties waarbij de leerlingen reageren vanuit zichzelf. (zie bijlage 3)

- Hoe voelen zij zich bij deze situatie?
- Hoe zullen/willen zij reageren?
- Hoe reageert de omgeving?
- Welke lichaamstaal gebruik je?

Na al deze werkvormen kan je een klasgesprek houden over hun rechten.

- Welke rechten vind jij vanzelfsprekend?
- Bij welke rechten voel jij dat je ze echt nodig hebt?

4. Een waaier van kinderrechten

4.1. Maak een dagboek

Elk kind heeft recht op privacy.

Het jongetje ervaart een enorme behoefte om zijn gevoelens kwijt te kunnen. Niet bij anderen maar in de vorm van een videodagboek.

De leerlingen schrijven een dagboekscenario. Ze verzinnen een ingebeeld personage dat allerlei zaken meemaakt.

Je kan hen ook een dagboek laten maken van de klas of over hun dagelijkse leven.

Je vraagt de leerlingen wat het personage deed om zijn gevoelens kwijt te kunnen.

- Werkte dit goed voor hem?
- Hoe reageerde zijn omgeving er op?

Neem de dagboekfragmenten op met een videocamera. Laat hen deze bekijken. Bespreek:

- Wat gebeurt er? Vertel even na wat het personage zegt/meemaakt.
- Hoe voelt de persoon zich? Waaraan zie je dat? (gelaatsuitdrukkingen, stembuiging, intonatie)

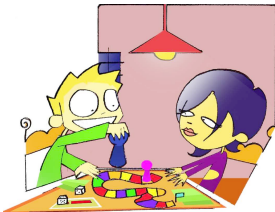
Laat de leerlingen dit imiteren/verbeteren/veranderen. Vanuit een eigen emotie of een opgegeven emotie.

Variant: Vertelmoment in de klas: Het dagboek van Anne Frank

Je kan je leerlingen stukjes voorlezen uit dit boek. Ook Anne Frank voelde een onbeantwoorde liefde. Het voorlezen kan een mooie gelegenheid zijn om een parallel te trekken tussen het jongetje en Anne.

- Wat is een onbereikbare liefde?
- Hoe gaan mensen daar mee om? (De verliefde en diegene op wie men verliefd is)
- Maakte je het zelf al eens mee?
- Welke middelen zouden je kunnen helpen om hierdoor te geraken?
- Wat zou jij iemand aanraden die zo verliefd is?
- Wanneer kan je zeggen dat het ziekelijk wordt?

42. Ijzeren mannetjes

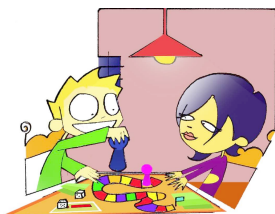

Elk kind heeft recht op spel.

De leerlingen maken een poppetje met electriciteitsdraad. Ze spelen nadien een verhaal met hun personages. Je kan hen hierin een spelsituatie voorleggen (zie bijlage 2) of je kan hen hierin laten improviseren.

Voor het maken van de poppetjes heb je tangen en electriciteitsdraad in verschillend materiaal nodig. Probeer heel simpel te werken met enkele lijnen.

43. Dingen willen zeggen maar niet durven zeggen.

Elk kind heeft recht op spel.

Bedek je oor. (Korea).

Dit is een lievelingsspel van zowel kinderen als volwassenen in Korea.

De spelers zitten in een kring. Ze kiezen één speler als leider, die met beide handen zijn oren bedekt.

De speler die links van de leider zit, bedekt zijn rechteroor met zijn rechterhand. De speler rechts van de leider moet zijn linker oor met zijn linkerhand bedekken. (Met andere woorden, de oren het dichtst bij de leider zijn bedekt.)

De leider haalt zijn handen weg en duidt een andere speler uit de kring aan.

De nieuwe leider bedekt beide oren met zijn handen. Opnieuw bedekken de spelers die net links en rechts van de leider zitten hun 'dichtstbijzijnde' oor. De nieuwe leider duidt dan een nieuwe speler aan en het spel gaat zo snel mogelijk verder.

Elke speler die zijn oor te traag bedekt of die een fout maakt, ligt uit het spel. De winnaar is de laatste speler die overblijft.

Wie is het? (Chili).

Eén kind is 'HET'. De spelers staan in een rij achter wie 'HET' is. 'HET' mag niet zien wie achter hem/ haar staat.

'HET' zet negen trage stappen vooruit terwijl de andere spelers vlug van plaats verwisselen. Eén van hen gaat net achter 'HET' staan.

De andere spelers vragen 'HET': "Wie staat achter jou?"

'HET' mag drie vragen stellen voor hij/ zij raadt wie het is. Bijvoorbeeld: "Is het een jongen of een meisje?", "Is zij/ hij klein of groot?", "Heeft zij/ hij donker of licht haar?"

De spelers mogen slechts met één woord op de vragen antwoorden. 'HET' moet dan raden wie net achter hem/haar staat.

Als 'HET' juist geraden heeft, blijft hij/zij de volgende beurt 'HET'. Als 'HET' verkeerd geraden heeft, wordt een andere speler 'HET'.

5. Achtergrondinformatie bij de rechten van kinderen

5.1. Een overzicht van de kinderrechten (tekeningen VORMEN vzw)

[link](http://vormen.org/downloads/TekeningenKR1PerBlad.pdf) naar de pagina van VORMEN (<http://vormen.org/downloads/TekeningenKR1PerBlad.pdf>)

5.2. Achtergrondinformatie bij de verschillende kinderrechten

Recht op een eigen mening en op inspraak

Elk kind heeft recht op een eigen mening. Volwassenen moeten over alles wat jongeren aangaat hun mening vragen en er rekening mee houden.

Recht op een eigen geloof en cultuur

Elk kind heeft het recht om informatie op te zoeken over zijn cultuur en zijn godsdienst. Hij mag zijn eigen culturele gewoontes hebben en zijn eigen taal spreken.

Recht op gezonde voeding, water, kleding en onderdak

Gezonde voeding, water, kleding en onderdak zijn nodig om goed te kunnen opgroeien. Als ouders daar niet voor kunnen zorgen, moet de overheid een handje toesteken.

Recht om samen te komen met anderen

Kinderen hebben het recht om bij elkaar te zijn, zich bij een vereniging aan te sluiten of zelf een club op te richten. Ze moeten wel rekening houden met de wet en met de rechten van anderen.

Recht op veiligheid en bescherming

Kinderen moeten veilig kunnen opgroeien en beschermd worden tegen bv. mishandeling en drugs. Kinderen die geen gezin meer hebben moeten door de staat in een veilige omgeving ondergebracht worden.

Recht op onderwijs en informatie

Elk kind heeft het recht om dingen bij te leren in de school. Basisonderwijs moet gratis zijn. Kinderen moeten ook toegang hebben tot informatie die voor hen belangrijk is.

Recht op spel en vrije tijd

Elk kind heeft het recht om zich te ontspannen en zich met leuke dingen bezig te houden.

Recht op zorg

Kinderen hebben recht op een goede opvoeding en verzorging. Het zijn in de eerste plaats de ouders die daarvoor zorgen. Als het nodig is, krijgen ze hierbij de hulp van de overheid.

Recht op een naam en een nationaliteit

Als een kind geboren wordt, heeft het recht op een naam en een nationaliteit zodat het in zijn/haar eigen land kan genieten van onderwijs, gezondheidszorg, ..

Recht op een gelijke behandeling

Elk kind moet op dezelfde manier behandeld worden. Kinderen mogen niet anders behandeld worden omwille van hun godsdienst, hun huidskleur, ...

Recht om bij de eigen familie te zijn

Elk kind heeft het recht om bij zijn ouders of andere familie te leven, ook in een ander land. Jongeren mogen niet tegen hun wil bij hun ouders weggehaald worden, tenzij in hun eigen belang. Na een scheiding heeft een jongere recht op contact met beide ouders.

Recht op aangepaste verzorging bij ziekte en handicap

Elk kind met een handicap heeft recht op een zo goed mogelijk leven, met een aangepaste verzorging (bv. speciale school) om zo zelfstandig mogelijk te kunnen leven.

Recht op een privé-leven

Elk kind mag bepaalde dingen voor zichzelf houden waarmee niemand zich zonder goede redenen mag bemoeien.

Recht op bescherming tegen uitbuiting

Kinderen die werken moeten beschermd worden tegen uitbuiting. Zij mogen geen gevaarlijk of ongezond werk doen. Heel jonge kinderen mogen helemaal niet tewerkgesteld worden.

Recht op bescherming tegen onwettige opsluiting

Een kind mag enkel worden opgesloten als er geen andere oplossing is. Als één van de ouders een jongere ontvoert, moet de staat optreden.

Recht op bescherming tegen oorlog

Kinderen mogen niet in een leger vechten of betrokken worden bij een oorlog. Jongeren die slachtoffer zijn van oorlog of geweld moeten op de juiste manier opgevangen worden.

Recht op bescherming bij adoptie

Als een kind geadopteerd wordt, moet dat in zijn/haar eigen belang zijn.

Voor uitgebreide achtergrondinformatie bij de 17 kinderrechten zie www.vormen.org
"Verdrag inzake de Rechten van het Kind - vereenvoudigde versie "

6. Wie zijn de mensen die alles voor u doen?

Voor kinderen is het heel belangrijk dat ze weten dat ze niet alleen staan. Zelfs in een situatie waarin ze zich volledig onbegrepen voelen door de volwassenen in hun omgeving. Zij hebben recht op informatie hieromtrent. Ook het recht op privacy is een doorslaggevend argument om hen te vertellen over instanties waar ze terecht kunnen bij diep-emotionele problemen die ze nergens anders kwijt geraken.

Je kan op zoek gaan naar instellingen bij jou in de buurt.

Een algemeen nummer is dat van de Kinderen- en Jongerentelefoon: 102

link: <http://www.kjt.org/>

7. Bijlagen - Bijlage 1

<p>Kinderrechten <small>Kaartjes - VORMEN vzw - www.vormen.org</small></p>	<p>elk kind heeft recht op een eigen geloof en cultuur</p>	<p>elk kind heeft recht om samen te komen met anderen</p>
<p>elk kind heeft recht op een eigen mening en op inspraak</p>	<p>elk kind heeft recht op gezonde voeding, water, kleding en onderdak</p>	<p>elk kind heeft recht op veiligheid en bescherming</p>
<p>elk kind heeft recht op onderwijs en informatie</p>	<p>elk kind heeft recht op zorg</p>	<p>elk kind heeft recht op een gelijke behandeling</p>
<p>elk kind heeft recht op spel en vrije tijd</p>	<p>elk kind heeft recht op een naam en een nationaliteit</p>	<p>elk kind heeft recht om bij de eigen familie te zijn</p>
<p>elk kind heeft recht op aangepaste verzorging bij ziekte of handicap</p>	<p>elk kind heeft recht op bescherming tegen uitbuiting</p>	<p>elk kind heeft recht op bescherming tegen oorlog</p>
<p>elk kind heeft recht op een privé-leven</p>	<p>elk kind heeft recht op bescherming tegen onwettige opsluiting</p>	<p>elk kind heeft recht op bescherming bij adoptie</p>

Bijlage 2 (personages een stap vooruit)

Jij bent een jongen van 10 jaar die heel graag voetbalt. Jij hebt veel vrienden in de klas en bent heel populair.	Jij bent een Marokkaans meisje van 12 dat naar het secundair moet. Je zou graag aso volgen maar je moet van je ouders naar de beroepsafdeling.
Jij bent een jongen van 11 jaar die gek is van computeren. Je hebt dan ook elk spelletje dat er maar bestaat.	Jij bent een meisje van 9 jaar dat graag naar school gaat en heel ijverig werkt. Je ouders zijn artsen en je wil dat later ook worden.
Jij bent een jongen van 9 jaar die met zijn mama alleen woont. Je hebt nog twee jongere broers.	Jij bent een meisje van 11 jaar dat wat te dik is. Je wordt er regelmatig mee gepest.
Jij bent een Nederlandstalige jongen van 10 jaar met zeer rijke ouders.	Jij bent een meisje van 10 dat in een rolstoel zit. Jaren geleden had je een ongeluk waardoor je niet meer kan lopen. Je woont in een heel fijn gezin.
Jij bent een Poolse jongen die een jaartje bleef zitten omdat je moeite hebt met de taal in school.	Jij bent een Hollands meisje dat hier kwam wonen omdat je ouders in België werken.
Jij bent een jongen die heel verliefd is op zijn buurmeisje. Zij is je babysit en dus 6 jaar ouder dan jij.	Jij bent 11-jarig meisje met kanker. Je ligt veel in het ziekenhuis.
Je bent een jongen van 11 met een moeder die heel ziek is. Ze verblijft heel dikwijls in het ziekenhuis op de psychiatrische afdeling. Je vader gaat haar regelmatig bezoeken maar huilt veel wanneer hij terugkomt.	Jij bent een 12-jarig meisje

De stellingen die je voorleest:

- Jij gaat naar school met een heel mooie boekentas.
- Jij gaat regelmatig op uitstap met je familie.
- Jij zwemt in een zwemclub.
- Jij krijgt een Wii voor je verjaardag.
- Jij kan goed over je gevoelens praten met je omgeving.
- Jij weet hoe je ouders denken over je vrienden.
- Jij schrijft regelmatig in een dagboek.
- Je denkt veel na over het leven.
- Je kan naar de school die je zelf wenst.
- Je krijgt regelmatig zakgeld.
- Je hebt een fijne slaapkamer.
- Je hebt veel speelgoed.
- Jouw mening is belangrijk in jullie gezin.
- Jij bent gelukkig met je leven.
- Jij kan veel keuzes maken voor je toekomst.
- Je bent gezond.
- Je praat graag over je emoties.
- Je hebt veel vrienden.
- Je hebt een goed contact met je ouders.

Bijlage 3

Deze voorstellen zijn mogelijk om de leerlingen vanuit hun eigen leefwereld te laten spelen.

spelsituatie 1: Je moeder vindt dat je in de jeugdbeweging of bij een sportvereniging moet gaan. Zij denkt dat het goed voor je is.

Mogelijke personages: jij (als kind), moeder, vader, broer of zus

Spelsituatie 2 : Je vader verandert van werk. Er hangt een verhuizing in de lucht. Je gaat 100 km van je huidige thuis wonen.

Spelsituatie 3: Je ouders beslissen dat je van school moet veranderen.

Mogelijke personages: jij, je ouders, je leerkracht van de huidige school, je toekomstige directeur

spelsituatie 4: Je betrapt je moeder op het lezen van je dagboek.

Mogelijke personages:

spelsituatie 5 : Je ouders zeggen je dat je problemen krijgt, wanneer je blijft optrekken met de vrienden die je nu hebt. Dat vind je niet eerlijk, want ze kennen je vrienden niet.

Spelsituatie 6 : je ouders hebben pas beslist te scheiden en hoort hen bespreken waar jij zal wonen. Waarom mag je dat niet mee beslissen?

Spelsituatie 7 : Je dokter heeft een dossier over jou. Je hoort hoe hij het bespreekt met je ouders zonder jouw toestemming.

Spelsituatie 8 :

BLIJ

BANG

BOOS

VERDRIETIG

PERSBERICHT

GEK VAN LIEFDE

van DE MAAN

voor iedereen vanaf 8 jaar

Première op 27 maart 2010, om 11u en om 15u

in de - volledig omgebouwde- Blauwe Kamer van DE MAAN

Minderbroedersgang 1 en 3, 2800 Mechelen

**“En als Anna nu doodgaat..
misschien is dat wel het beste
want als zij dood gaat,
dan ga ik ook dood en is alles voorbij.”**

GEK VAN LIEFDE is het aangrijpende videodagboek van een erotomaan (lees: door liefde tot waanzin gedreven) jongetje. Hij is tot over zijn oren verliefd op Anna. Een lief en mooi, maar helaas ook veel ouder meisje. Hoewel zij hem heel duidelijk maakt dat haar gevoelens niet wederzijds zijn, blijft zijn liefde voor haar groeien. Zijn verliefdheid neemt traag maar zeker ziekelijke proporties aan. Zijn tomeloze fantasie neemt het over van de realiteit. Diep vanbinnen knapt er iets in hem. Zijn liefde voor Anna maakt hem doodziek, en hij wordt steeds zeker en zeker.

Middenin de Blauwe Kamer neemt een jongen (Ward Kerremans) plaats op lichtgevende kubussen. Onbegrepen, eenzaam en geïsoleerd van iedereen die hij kent. Alleen in zijn camera kan hij vertellen over de dagdagelijkse kwelling, waartoe zijn verliefdheid hem heeft gedreven. 4 grote LCD-schermen sturen de beelden van zijn camera rechtsreeks de zaal in. Het publiek, dat voor de gelegenheid op oude houten stoelen rondom de acteur zit, is de bevoorrechte getuige van zijn ontwapend verhaal.

Voor GEK VAN LIEFDE krulde Paul Contryn, huisscenograaf van DE MAAN, kleine figuren uit ijzerdraad. De kronkels en plooiën in het metaal, zijn haast letterlijke vertalingen van de hersenkronkels van het jongetje. Op de scène maakt en manipuleert Ward Kerremans de figuren. Want voor het jongetje heeft het naarstig, bijna obsessief vervormen van ijzerdraad een therapeutische werking, die hem helpt zijn gedachten te ordenen.

GEK VAN LIEFDE is gebaseerd op een bijna honderd jaar oude roman van Eduardo Barrios. Willem Verheyden bewerkte en actualiseerde het verhaal tot een meeslepende figurentheatervoorstelling. Na NEUZE NEUZE en DE NIEUWE KLEREN VAN DE KEYSER, speelt Ward Kerremans voor een derde keer mee in een MAANproductie. Op televisie was hij te zien als Elvis in 'Louis Louise' en vertolkte hij bijrollen in 'Aspe', 'Spoed' en 'Familie'. Door het kwetsbaar jongetje in GEK VAN LIEFDE op een heel natuurlijke manier te vertolken, bewijst hij nogmaals een rasacteur te zijn.

Naar **Eduardo Barrios** Bewerking en regie **Willem Verheyden** Scenografie **Paul Contryn**
Spel **Ward Kerremans** Muziek **Jan Cannaeerts** Creatie techniek **Dominique Defossez en Stéphane Vloebergh** m.m.v. **Tuur De Weert en Macheld Timmermans**

Meer info en reservatie: 015 200 200 - contact@DEMAAN.be - www.DEMAAN.be

Familievoorstellingen in Mechelen: zo 28, wo 31 maart, za 3, zo 4, di 6, wo 7, do 8, vr 9, za 10 april 2010, telkens om 15u.

GEK VAN LIEFDE, een jongen van negen is erotomaan en Anna is de doelpersoon.

De theatervoorstelling ‘Gek van liefde’ heeft een expressieve functie zoals ook boeken en films uitdrukking geven aan alles wat leeft in onze samenleving maar wat moeilijk kan worden uitgesproken. Om de waarheid te vertellen moeten we fictionaliseren – ook al gaat het hier om een waar gebeurd autobiografisch verhaal van de auteur Eduardo Barrios zelf. Mensen lijken wel ijsbergen: een deel van onze sociale omgang speelt zich af in het zichtbare stuk boven het wateroppervlak; dat is bij ‘Gek van liefde’ het bekende van de jongen dat zijn onmiddellijke omgeving (broers Dries en Robbe, Marcel, ma, oma, nonkel Stan en tante Astrid, Liesbeth, ...) aanvankelijk ziet; dan zijn er die vreemde, complexe uitwisselingen, duistere bewegingen die zich vaak aan hun oog en dus vaak aan hun bewustzijn worden onttrokken. De moeder en grootmoeder van de jongen voelen wel dat er een onderstroom gaande is maar ze kunnen het niet benoemen. Deze voorstelling maakt de vreemde en ingrijpende processen die zich tussen de personages afspelen voor het publiek zichtbaar. Het publiek wordt getuige van zijn verborgen complexe drijfveren, zijn waanzinnige verlangens – weliswaar zonder enige seksuele connotatie – en de irrationele, zijn vaak onbewuste gestuurde processen die hem keuzes doen maken en daden stellen die we niet kunnen begrijpen.

Volgens de therapeut en onderzoeker, Wilfried Van Craen, onderscheidt men vier soorten van gekke liefdes; m.a.w. *steeds sterker dan mezelf-liefdes*: erotomanie, obsessieel, verslaving en overdrachtelijke.

De jongen in ‘Gek van liefde’ is een erotomaan. D.w.z. dat hij een ziekelijke liefde koestert voor de doelpersoon. In de psychoanalyse wordt het slachtoffer, Anna genaamd, **de doelpersoon**, genoemd. In dit geval betreft het een ouder meisje, Anna. Hij is vermoedelijk negen en zij negentien jaar. Waarschijnlijk kan deze erotomanie het gevolg zijn door het feit dat hij zijn vader nooit gekend heeft en zijn moeder hem extra verwend heeft.

De conflictrelatie met de grootmoeder die allicht niet de biologische grootmoeder is, creëert een tekort aan affectiviteit. De ziekelijkheid kan ontstaan zijn door latente angst- of depressieve stoornissen. Angst leidt haast altijd tot vermijding van wat men vreest, en dat is nu precies wat hier gebeurt: hij zal alles doen om die angst niet te moeten meemaken.

Anna is de gevangene van een droom van de jongen maar voor haar is het een nachtmerrie. Voor de jongen houdt het nooit op om van haar te houden ook al negeert zij zijn liefde. De jongen kan in zijn waan perfect gelukkig zijn. Dat is zijn enige realiteit. Het wordt voor hem een tunnel zonder uitritten. De gekte van de jongen vertoont aanvankelijk kleine barstjes maar wordt later een breuk. Als erotomaan heeft hij het talent om een eeuwigdurende passie voor Anna te koesteren. Zijn verstand ziet de ‘ziekelijke’ liefde uiteindelijk wel in, maar de inwendige **liefdesgps** stuurt hem gek genoeg onverbiddelijk en meedogenloos de ‘fatale’ richting uit... de ziekelijke richting. De doelpersoon, Anna, wordt het slachtoffer van deze ziekelijke liefde.

Bij een gewone verliefdheid ontstaat er een vreemde onvoorwaardelijke aantrekking die mensen zuigt in de richting van die unieke persoon terwijl de rest in het niet verdwijnt want al de anderen tellen niet; wanneer deze niet wederzijds zijn, zal de minnaar loslaten en rouwen maar de jongen bij ‘Gek van liefde’ verkeert in een erg verwarrend overgangsgedrag tussen vriendschap, liefde en waanzin.

De jongen leidt aan **het syndroom van Clérembault**. De fixatie op Anna, een jonge vrouw die kind aan huis is, heeft niks te maken met de relatie die ze heeft tegenover het gezin van de jongen maar zij bekleedt of vertegenwoordigt voor hem **betekenis**. Zij treedt mee op als een **gemiste vaderfiguur**, hoe goed Marcel (allicht zijn natuurlijke vader) zich ook als vaderfiguur opstelt want de jongen weet niet dat hij vermoedelijk zijn vader is. Zijn ziekelijke liefde wordt geclassificeerd bij de **waanstoornissen**.

De diagnose van deze pathologische ziekte van de jongen, de erotomaan:

1. zijn wanen stemmen niet overeen met de algemeen geaccepteerde opvattingen en/of ideeën waarvan hij niet is af te brengen
2. hij kan niet meer logisch redeneren
3. hij neemt waar op dezelfde manier als iedereen (hij ziet, hoort, voelt en smaakt precies hetzelfde) maar hij geeft er betekenissen aan en leidt er conclusies uit die niet stroken met de geaccepteerde opvattingen
4. de jongen is ervan overtuigd dat hij de waarheid in pacht heeft en denkt dat zijn oma, zijn ma, zijn broers, Pim en zelfs zijn ma en Marcel het bij het verkeerde eind heeft of tegen hem of gek is
5. zijn waan is niet-bizar omdat ze betrekking heeft op situaties die in het echte leven kunnen voorkomen
6. de factor tijd speelt een rol: zijn waan moet al minstens één maand bestaan
7. er is geen sprake van hallucinaties of schizofrenie en er zijn ook geen lichamelijke oorzaken; hij heeft wel een droom (als Pim zozegd zelfmoord heeft gepleegd) maar die droom kan hij reëel inschatten
8. wat hij doet is niet onmiskenbaar vreemd of bizar
9. hij heeft regelmatig stemmingsstoornissen (depressief of manisch) maar die zijn niet dominant
10. het is absoluut niet het gevolg van fysiologische effecten (medicatie, drugs, alcohol, ...)
11. de waan wordt een obsessie

Chronologisch verloop van de ziekelijke liefde:

De jongen bevindt zich eerst in een secundaire erotomanie. Dat betekent dat hij de ziekte beleeft in sluimertoestand. Hij ontvangt 'signalen' die hij verkeerd interpreteert en hij houdt de liefde alleen voor zich. Daarna en zeker op het einde van het verhaal of de film, verkeert hij in de primaire erotomanie. Hij doorworstelt een psychotische-depressieve toestand met extreme schuldgevoelens en zelfmoordneigingen.

Het gebeurt dat de erotomanen de gebeurtenissen bijhouden in een dagboek (film) en/of hun ervaringen verbeelden (in de voorstelling gekrulde ijzerdraad die hij tot figuren samenstelt of m.a.w. zijn de ijzerdraadfiguren zijn letterlijke hersenkronkels).

Fase 1: Hoop

2. Anna heeft onschuldige amoreuze gevoelens bij hem opgewekt en hij denkt zelfs dat zij eerst op hem is verliefd geworden
3. De jongen denkt dat Anna niet gelukkig kan zijn zonder hem
4. Anna is aanvankelijk vrij
5. Anna geeft volgens hem 'signalen'; meestal non-verbale zoals haar blik, de manier waarop ze kijkt, hoe ze dingen zegt, een glimlach, een aanraking, een knuffel
6. De jongen zal de verbale tekens vertekend interpreteren
7. Hij denkt zelfs dat zij niet ingaat op de gevoelens van de liefde omdat zij 'niet kan' of 'niet mag' want hij is een kind
8. Anna vertoont paradoxaal gedrag: zij wil liefde uiten maar durft niet, te timide, staat onder

negatieve invloed van familie of vrienden (Pim, het verwende ventje, volgens hem zou niet goed in de familie liggen)

9. Volgens de jongen vertoont Anna een schrijnend gebrek aan durf of zelfs van een complot tegen hem
10. Anna betekent alles voor de jongen, terwijl hij nauwelijks iets betekent voor haar
11. Hij heeft het alleen voor Anna, niet voor een ander
12. Kan eeuwig duren
13. De jongen **attribueert** d.w.z. dat alles wat hem overkomt en waarvoor hij geen verklaring heeft of waarvan hij de waarheid niet durft onder ogen te zien, toch per se wil verklaren.
14. Zijn waan slaagt erin om elke afwijzing, weigering en soms zelfs vernedering, net als alle tekens van onverschilligheid om te buigen tot een bewijs van liefde, een teken van hoop en een argument om door te gaan; elke afwijzing wordt een betrachting
15. Hij krijgt concentratiestoornissen

Fase 2: Teleurstelling – er is geen wederkerige liefde maar hij wordt nog niet wanhopig

16. de jongen bijt zich nog scherper vast omdat Anna zijn liefde niet beantwoordt
17. hij zet al zijn middelen in om zijn doel te bereiken
18. hij bedreigt en wordt gevaarlijk als hij bv. moordplannen op Pim beraamt of als hij zelf doodwil (lieft samen met Anna)
19. hij bekommert zich niet om het lot van Anna, empathie is de jongen volkomen vreemd
20. de hechting is maximaal
21. hij creëert een problematische en ziekelijke attributiestijl d.w.z. dat hij zichzelf constant iets wijsmaakt dat het gedrag van Anna niets met hem te maken heeft
22. hij stelt zichzelf niet in vraag maar wel Anna, de doelpersoon
23. de afwijzing van Anna wordt voor de jongen verklaard: hij legt de schuld bij zichzelf, hij maakt zichzelf wijs dat Anna het niet snel genoeg heeft begrepen; deze fout zal hij goedmaken en dan is hij opnieuw vertrokken
24. hij heeft maar één waarheid, elke ontkrachting wordt systematisch gediskwalificeerd: dit doet hij op een imponerende en intelligente wijze zodat zijn omgeving begint te twijfelen (bv. als de jongen kost wat kost zich toch wil vermoeien door zich uit te putten met zijn broers), elk argument kan hij met gemak ontkrachten als zijn waanconstructie dreigt in te vallen (hij beweert dat niet hij maar de andere de realiteit niet langer ziet zoals ze is)
25. zijn sociaal en relationeel leven lijdt eronder (hij sluit zich op in zijn kamer en hij houdt zich alleen bezig met zijn filmdagboek)
26. hij vertoont voortdurend **stalkinggedrag**: typische durf, inventiviteit en doorzetting
27. als stalker gaat hij zijn doelpersoon idealiseren en bij frustratie proberen te vernietigen
28. als stalker bekijkt hij zijn doelpersoon niet zozeer als een menselijk wezen, maar als een object dat alleen hij kan bezitten en kan controleren
29. de vaste partner/vriend (Pim) van de doelpersoon (Anna) is vaak de kop van jut: alles wordt in het werk gesteld om hem uit de weg te ruimen, van extreme maatregelen als moord tot het subtiel opdrijven van de emotionele belasting tot de relatie zou begeven

Fase 3: Frustratie, onmacht en woede via verregaand stalkinggedrag, vernielzucht en mogelijke agressie

30. de jongen gaat niet in therapie omdat hij daar geen motivatie voor heeft want met hem is toch alles ok? Daarom dat hij niet begrijpt waarom de dokter hoeft te komen
31. hij wil niks aan zijn ma vertellen omdat dat zou raken aan het belangrijkste in zijn leven: het is een zuivere liefde die hij voelt voor Anna en helemaal geen gekke
32. de jongen is ervan overtuigd dat Anna nog niet beseft hoezeer zij van hem houdt alleen kan zij het volgens hem nog (al dan niet onder druk van de omgeving) niet zeggen of ze durft het

- nog niet toe te geven
33. hij attribueert de situatie niet als definitief maar als veranderlijk: als onklopbare optimist gaat hij ervan uit dat het altijd allemaal goed komt
 34. hij kan de afwijzing van Anna niet verwerken
 35. hij krijgt zelfmoordneigingen waarin hij beseft dat hun liefde een waanconstructie is en weer krijgt hij hoop, hij verliest opnieuw de toetsing met de realiteit en dus ook voor elke redelijkheid
 36. hij heeft door dat Anna niet verliefd is op hem maar hij kan haar niet loslaten daarom dat hij nooit stopt, hij blijft bijten en laat niet meer los
 37. hij krijgt geen greep op zijn waan hoe goed zijn familie ook probeert hem tot andere gedachten te brengen, zijn eigen waarneming is de enig mogelijke perceptie en hij beschikt over ingenieuze systemen om zijn perceptie aan te passen aan zijn overtuiging
 38. hij isoleert zich van de buitenwereld, deze afzondering kan dagen, meestal weken en soms maanden duren
 39. hij krijgt stemmings- en slaapstoornissen

Fase 4: behandeling:

40. de jongen leeft in een bel, het is zijn omgeving die het allemaal verdacht vindt
41. hij wordt opgenomen in een psychiatrische instelling
42. hij krijgt angst- en paniekaanvallen
43. er zijn psychosomatische klachten
44. zijn waan heeft zin, het is zelfs de enige zingeving in zijn leven
45. het is voor hem een verschrikking om niet begrepen en geloofd te worden
46. hospitalisatie
47. behandeling met medicijnen in combinatie met psychotherapie
48. Anna is een mogelijke projectie van de gemiste vaderfiguur (een persisterend oedipuscomplex); volgens Clérambault moet je hun hoop dat hun liefde levensvatbaar zal zijn, echt opsporen en vervolgens met wortel en al uittrekken; Clérambault ondernam strategische stappen door een confrontatie aan te gaan met de doelpersoon in de hoop te weten te komen hoe sterk het geloof en vooral de hoop in de waanliefde, nog leefde bij zijn patiënt
49. erotomanen weten dat het sociaal wenselijk is na een tijdje hun erotomane gevoelens te ontkennen en te beweren dat ze absoluut zijn overwonnen daardoor is het moeilijk om de behandeling te evalueren (vandaar dat op het einde van het verhaal de auteur aan zijn eigen ziekbed staat en het zoveel jaren later vertelt...)
50. wanneer alles faalt worden er elektroshocks gegeven die de erotomane wanen helpen te verdwijnen
51. wanneer de jongen uiteindelijk Anna verliest, valt hij in een bodemloos gat en is zelfmoord vaak de enige uitweg
52. bij sommige erotomanen is het een compensatie van een gemis met een onverwerkte verlieservaring en moet die hechtingsstoornis eerst worden opgelost

Wat met Anna (de doelpersoon, het slachtoffer) en zijn familie?

53. de jongen smeekt: 'zie als ik, denk als ik, voel als ik' maar Anna zegt van meet af aan in alle toonaarden: 'ik zie, denk en voel hoegenaamd niet als jij- integendeel'
54. haar hechting tot de jongen is minimaal of minder dan nul
55. uitpraten helpt niet: de jongen heeft maar één doel en dat is Anna overtuigen, geen enkel argument of inzicht zal hem hiervan afbrengen
56. Anna moet zich zoveel mogelijk onthouden van elk contact

57. hulp inroepen via vertrouwenspersonen of professionals
58. respect blijven opbrengen voor de jongen omdat hij 'ziek' is; hij is immers levenslang een gevangene van een eindeloze, alles verterende en ziekmakende passie; adequaat met stalking omgaan: de wederzijdse beïnvloeding van erotomaan en slachtoffer, stalker en gestalkte; de paranoïde obsessie van de stalker wordt anders de paranoïde obsessie van de gestalkte